

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת נצבים

נאמטא

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

מכתב ברכה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לקראת השנה החדשה

משה שמעון הלוי הורוויץ

בן לכ"ק אדמו"ר מבאסטאן זצוק"ל זי"ע

ביתר עילית

Grand Rabbi Moshe Shimon Horowitz

The Bostoner Rebbe

Beitar Illit

ב"ה ערב ראש השנה תשפ"ב

הנני בזה לברך את ידידינו ואנ"ש באתרא קדישא הדין ובכל אתר ואתר בברכת שנה טובה ומבורכת שנת חיים ושלוש, ותזכו להיכתב ולהחתם בספרן של צדיקים, ותרוו רב נחת דקדושה מיוצ"ח, ברכה והצלחה והרחבת הדעת וכט"ס.

בלב תפילתנו בימים הנוראים אנו מתפללים תפילת 'עלינו לשבח', שהוא בעצם תפילה שאנו אומרים אותו בכל יום בסוף כל אחד מהשלוש תפילות שאנו מתפללים בכל יום. תפילה זו מיוחדת היא שאנו מכריזים בה 'שאנחנו כורעים ומשתחיים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה'.

השנה הבעל"ט שנת תשפ"ב היא שנת השמיטה, בשנה כזו תפילת 'עלינו לשבח' לוקחת לעצמה אופי מיוחד כשאנו מקבלים עלינו עול מלכותו ית"ש באופן של וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת וגו' (דברים ד טז). שגם על הארץ, באדמת ארץ ישראל אנו ממליכים את הקב"ה ע"י קיום מצוות שמיטה. וזה מה שאמר הכתוב והארץ לא תמכר לצמיתות כי

ל'י הארץ (ויקרא כה כג). שהקב"ה מלך על כל הארץ ע"י שהארץ לא
תמכר לצמיתות בקיום מצוות התלויות בארץ.

יהי רצון שיעלה עבודתנו לרחמים ולרצון לפני כסא הכבוד, להוציאנו
מצרה לרוחה ולהפקד בדבר ישועה ורחמים, ויקויים בנו תכלה שנה
וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.

ויושר יליצו בעדינו אבוה"ק זי"ע להכתב ולהחתם בספרן של צדיקים
ולזכות לישועת ה' והיה ד' למלך על כל הארץ ולהרמת קרן ישראל,
ובא לציון גואל בב"א.

הכ"ד ידידכם הדורש שלומכם ומעתיר בעדכם תמיד

אלה שמעון הלוי הורוויץ

משה שמעון הלוי הורוויץ

בן לכ"ק אאמו"ר מבאסטאן זצוק"ל הכ"מ זי"ע

ביתר עילית

פרשת כי תבוא תשפ"א

שלחן המהור ליל שב"ק

כאן, ושמרתם את דברי הברית הזאת, היינו שיהיה נשמר מהעונשים והתוכחות הכתובים כאן, ועשיתם אתם, שיהי' נחשב כאילו נעשו לכם בפועל, למען תשכילו את כל אשר תעשון, ע"י לימוד התורה.

ויש לומר ענינו, דידוע מה שאמרו חז"ל (במדבר רבה יג טו, זוה"ק ויקרא כ.) דיש ע' פנים לתורה, ולכן פסוקים אלו של התוכחה על פי אופן הפשוט הם תוכחות ועונשים, אבל בכל זאת ע"י שאנו דורשים פסוקים אלו לטובה, אפשר לשנות פסוקים אלו לטובה.

ודוגמא לזה הם הפסוקים (דברים כה טו - טז) והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחי"ך. בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר מפחד לבבך אשר תפחד וממראה עיניך אשר תראה. ומפרש רש"י (שם) חייך תלואים לך - כל ספק קרוי תלוי, שמא אמות

ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען תשכילו את כל אשר תעשון (דברים כה ח).

מובא בשם הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שאמר בשם זקינו הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע שכמו בפרשת הקרבנות נחשב לימוד התורה במקום הבאת קרבנותיו, כדאיתא בחז"ל (מנחות קי.) מאי דכתיב (ויקרא ז, לו) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. כן הדבר בדברי תוכחה ועונשים הכתובים בתורה הקדושה, שעל ידי שאדם מישראל לומד פרשיות אלה וממשיך עליו פחד ה' ויראתו, אין צריך שיתקיימו ח"ו העונשים בפועל, שנשלמים ע"י לימוד התורה.

ואמר הרה"ק מהר"א מבעלזא על פי דברים אלו שזהו הרמז בכתוב

ליראה יתירה, ואז יכיר גדולת הבורא יותר, ויבין שגם שהאהבה והיראה הזו לא היתה כדבעי, וימצא גם בעבודה זו איזו פנייה דקה יותר, שלא היה מבין בתחילה על פנייה זו, וכעת יבין יותר, וידקדק בעצמו שיעשה בזהירות יתירה, שתהי' זכה ובוררה מכל סיג, ונמצא שעל ידי זה ילך ממעלה למעלה כל ימי חייו, כי ע"י זה שימצא בכל פעם חסרון בעבודתו, יהי' נזהר אח"כ שיעשה המצוה בכל פעם יותר בזהירות מבתחילה.

משא"כ אם האדם סובר בדעתו שיוצא ידי חובתו בעבודתו ושלא נמצא שום חסרון בה, אפשר הדבר שאינו עובד כלל עבודת השי"ת, רק שהוא מלא פניות ושמות, וסובר בדעתו שעובד עבודה זכה, כי כן דרך היצר הרע שמסמא את עיני האדם ומראה לו שעובד כראוי וכנכון, ובאמת עדיין לא התחיל מימיו לעשות שום דבר מצוה לשמו יתברך באמת, רק כולו מזוייף מתוכו.

וזה כלל גדול שאי אפשר לאדם לעמוד על מדרגה אחת, כי החיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד), ואם אינו יכול להלך במעלה יתירה אז מוכרח הוא ליפול גם ממדרגה זאת,

היום בחרב הבא עלינו. ורבותינו דרשו זה הלוקח תבואה מן השוק. ולא תאמין בחייד - זה הסומך על הפלטר. בבוקר תאמר מי יתן ערב - ויהיה הערב של אמש. ובערב תאמר מי יתן בוקר - של שחרית שהצרות מתחזקות תמיד וכל שעה מרובה קללתה משלפניה. (דברים אלו מובנים לנו היטב עם כל התלאות שר"ל אנו עוברים מידי יום ביומו ה"י). וזה פשוטו של מקרא.

אמנם מרן הבעש"ט זי"ע (בעל שם טוב עה"ת מספר אמתחת בנימין) אמר על הפסוק והיו חייד תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייד, כי לעולם צריך האדם שימצא בעבודתו לה' יתברך איזה חסרון, או שימצא איזה פניה, אפילו דקה מן הדקה מאוד, או שלא עשה כתיקונו באהבה ויראה כדקא יאות.

ואז כשעובד אח"כ את השי"ת במצוה הזאת יהי' נזהר שיעשה אותה ביראה ואהבה יותר ממה שעשה בתחילה, ושלא ימצא אפילו פנייה דקה בעבודתו להשי"ת. ואח"כ יחפש יותר וימצא עוד איזה חסרון אפילו בעבודה זו, כי יכיר גדולתו ית"ש יותר, ויבין שהאהבה והיראה הזו עדיין לא יצא בה ידי חובתו, כי צריך עוד

ופחותים מהראשונים, ואז כשפורש גם מפניות אלו ומסנן עצמו מהשמרים דקים שמוצא במעשיו והולך בדרך היותר נכון מדרכיו הראשונים איזה זמן, מכל מקום ימצא שם איזה פנייה רק יותר בדקות, כי היצר הרע אינו מניח לאדם בנקל כ"כ לעבוד עבודה זכה וברורה, וכל מה שאדם בורח ממנו הוא הולך אחריו יותר בדקות.

ולפי דברים אלו מבאר הבעש"ט הפסוק והיו חייד תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייד, והיו חייד תלאים לך מנגד. חייד היינו החיות שלך, שהוא היראה ואהבה לו יתברך, יהיו תלויים לך מנגד, רצה לומר כמו שעדיין לא זכית ולא באת אליו, ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייד, רצה לומר שלא תאמין לך שיש לך החיות, אלא יהי' ברעתך כל ימיד שעדיין לא הגעת אליו.

זקיני הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין זי"ע (ספר דגל מחנה יהודה) ביאר הפסוקים הנ"ל, והיו חייד תלאים לך מנגד, מן שויתי ה' לנגדי תמיד. ופחדת לילה ויומם, שיהיה לך פחד ויראת ה' ביום ובלילה. ולא תאמין בחייד, על דרך אל תאמין בעצמך (כרכות כט.). בבקר תאמר מי

כי אי אפשר לעמוד על מדריגה אחת, רק או שילך למעלה יתירה, או שיפול וירד ממעלה זו.

ומובא שם (בספר אמתחת בנימין) שהבעש"ט אמר משל בענין זה, שהיין מתחילה כשנותנים השמרים בתוכו להחמיצו, הוא עב, כי עולה בתוכו החרצנים והזגין, ולאחר שהוא שוקט על שמריו ומסנן להיין בצלוחית אחר ושוהה שם כמה ימים, נופלים עוד שמרים למטה, רק שהם דקים יותר ופחותים מהראשונים, וכשיסננו אותו עוד פעם אחרת לצלוחית ושוהה כמה ימים, יפלו עוד שמרים למטה דקים ופחותים יותר מהראשונים, ולאחר שסיננו כמה וכמה פעמים, מכל מקום יפלו מעט וידבקו בתחתיות הכלי מעט מזעיר.

בן הוא הדבר בעבודת השי"ת, קודם שנותן אדם דעתו לעבוד להשי"ת בעבודה תמה הוא כמשקה היין שאינו זך, ועושה עבירות ומצוות שלא בכוונה רק במקרה, ולאחר שנותן דעתו לעבדו בתמימות זכה וברורה ופורש את עצמו מן השמרים שלו שהם הסיגים אשר בתוכו והולך בדרך הישר איזה זמן, וכשיתבונן אח"כ במעשיו שניים אז מוצא גם בתוכם פנייות רק שהם דקים

יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר, שתהיה לך התלהבות להתפלל, שתיכף אחר תפילת שחרית תהיה לך השתוקקות והתלהבות להתפלל תפילת הערב, וכמו כן תיכף אחר תפילת ערבית תהי' לך השתוקקות להתפלל תפילת שחרית.

ופעם נתווכחו ביניהם שתים מתלמידי הבעש"ט מאי עדיפא להתפלל באריכות ובמתינות כמונה מעות, או למהר בתפלה כדי שלא יהא זמן למחשבות לטורדו, אחד אמר כי הוא מתפלל לאט במתינות יען שאינו יכול להפרד מהתיבה שהוא מוציא מפיו, ואולם התלמיד השני השיב לעומתו שהוא ממהר בתפילה כי בקושי יכול להתאפק מלומר התיבה הבאה. וזהו הברכה שלא יוכלו לחכות עד לתפילה הבאה מרוב התלהבות והשתוקקות.

עוד פירש זק"ני המשך הפסוק מפחד לבכך אשר תפחד, שיהיה לך פחד ה'. וממראה עיניך אשר תראה, שתשיג השגת אלקות.

הרי שהגם שבפשטות כוונת פסוקים אלו הם ענין של תוכחה ועונשים, אבל ע"י שאנו לומדים ודורשים פסוקים אלו, אנו יכולים להפוך הכל לטובה.

ובפרט כשאנו משתמשים בענין הפחד לכלי לעבודת ה' מתוך יראה, אז בודאי שאין לנו לפחד מעניני הקללה המרומזים בפסוקים אלו".

יעזור השי"ת שיקיים בנו תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה, וזה לאו דוקא לשנה הבאה, דהלא ידועים מה שכתבו בספרים הק' על מה שאנו אומרים ברך עלינו את השנה הזאת בערב ראש השנה בתפילת מנחה, שאפילו ברגעים האחרונים של השנה צריכים להתפלל על שנה זו, ולכן תחל שנה וברכותיה גם בשנה זו.

יעזור השי"ת שנוכה לכתיבה וחתימה טובה, נחמת ציון ובנין ירושלים, בביאת גוא"צ בכ"א.

א. ראה בסה"ק בן פורת יוסף: שמעתי ממורי כי כל יראה חיצונית הבאה בעולם בכלל או בפרט אדם אחד, ידע האדם ויתבונן שהוא ידו יתברך שמו פשוטה לקבל שבים, ולעורר אותו על ידי זה ליראה פנימית ואז מקבלו באהבה ונפטר מיראה חיצונית. וראה עוד בסה"ק מאור עינים פר' יתרו ד"ה ודע.

קידושא רבא בצפרא דשבתא

מדריגות בנבראים דומם צומח חי מדבר, והגבוה אוכל את מה שנמצא תחתיו, דהיינו הצומח אוכל את הדומם, כי הצומח יונק מן העפר והמים, נמצא שב העפר והמים שהם הדומם למעלת צומח, אח"כ בא החי, שהם הבהמות והחיות ואוכלים את הצומח, וזוה שב הצומח למעלת חי, ואח"כ בא האדם המדבר ואוכל את החי, וזוה שב החי אל מעלת האדם המדבר, ועל זה יש מדריגה נוספת, שהם בני ישראל אשר אכילתם וכל עניניהם הגשמיים מתעלים להיות אמצעיים לעבודת ה', על ידי שמסייעים לאדם העובד את קונו.

והנה מבואר בספרים הק' דכאשר נכנסו בני ישראל לארץ ישראל אז נתקשרו בעבודה זו ביותר, דאילו בהיותם במדבר לא היה להם כ"כ שייכות לדברים אלו, מחמת שאכילתם היה מן השמים, ומים שתו מן הבאר, ואילו בכניסתם לארץ ישראל הוצרכו לעסוק בעבודת קרקע כדי לאכול לחם מן הארץ, והיתה להם עבודה גדולה בתיקון וקידוש כל הענינים הגשמיים והאמצעיים כדי להעלותם לבחינת רוחניות.

ויצו משה וקני ישראל את העם לאמר שמור את כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום. והיה ביום אשר תעברו את הירדן אל הארץ אשר ה' אלוֹקֵיךְ נותן לךְ והקמת לךְ אבנים גדולות ושדת אתם בשיד. וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת בעברךְ למען אשר תבוא אל הארץ אשר ה' אלוֹקֵיךְ נתן לךְ ארץ זבת חלב ודבש כאשר דבר ה' אלוֹקי אבותיךְ לךְ. והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושדת אותם בשיד (דברים כו א-ד).

בעת אשר למדתי פסוקים אלו תרתי וחיפשתי במפרשי התורה ביאור ענין כתיבת התורה על אבנים אלו, וראיתי שמיעטו המפרשים לבאר ענין זה, עד שראיתי בספר שער לוי שהוא אמרות טהורות מכ"ק אא"ו מו"ר זי"ע שיצא זה לאחרונה, ששם מבואר בדרך רמז ענין זה שנכתבה התורה בכניסתם לארץ ישראל על אבנים דייקא, ולא על קלף כפי שכותבים את כל כתבי הקודש.

בהקדם המבואר בספרים הק' שברא הקב"ה בעולם ארבע

ומפרש רש"י (שם פסוק גא) והלא כמה פעמים הוזהרו על כך להוריש את כל יושבי הארץ מפניהם ולאבד את כל מצבותם וכמותם, אלא כך אמר להם משה כשאתם עוברים בירדן ביבשה על מנת כן תעברו, ואם לאו מים באין ושוטפין אתכם. וכן מצינו שאמר להם יהושע בעודם בירדן, ומעצם זה שהצטרך משה רבינו להרבות בדברים ולהרתיעם שישמידו את הגויים, אנו רואים שהיה להם יצר הרע גדול מאוד שלא להרוג את הגוים שהיו בארץ ישראל.

והנה בדברי הגמרא של הרף שנלמד היום בדף היומי (סוכה נב) רואים שהיצר הרע נקשר לענין ה'אבן', שאיתא בגמרא (שם ע"א) שיחזקאל קרא ליצר הרע אבן, שנאמר (יחזקאל לו כו) והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. עוד איתא שם (ע"ב) תנא דבי רבי ישמעאל אם פגע בכך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח, דכתיב (ישעיהו נה א) הוי כל צמא לכו למים וכתיב (איוב ד יט) אבנים שחקו מים.

ולבן כשעברו בני ישראל את הירדן עלה בלכם איך יצליחו להתגבר כנגד יצרם הרע, לכן צוה הקב"ה לכתוב התורה על האבנים, לרמז להם

ועל בחינת עבודה זו של תיקון והעלאת כל הענינים הגשמיים לרוחניים בארץ ישראל, רמזה התורה עתה בכתיבת התורה בכניסתם לארץ על שתיים עשרה אבנים דייקא, שהוא דבר דומם, להורות עד כמה גדול כוח עבודת האדם ומעשיו על פי דרכי התורה, שיכול להעלות את כל הענינים הגשמיים אל מעלות רמות ונשגבות, ואף דבר דומם יש לו עליה על ידי זה.

ובאופן אחר יש לבאר ענין זה שנכתבה התורה בעברם את הירדן על אבנים, בהקדם מה שנאמר (במדבר לג ג - גה) בענין העברת הירדן, וידבר ה' אל משה בערבת מואב על ירדן ירחו לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם עוברים את הירדן אל ארץ כנען. והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם ואבדתם את כל משכיתם ואת כל צלמי מסכתם תאבדו ואת כל כמותם תשמידו והורשתם את הארץ וישבתם בה. ואם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם לשיכים בעיניכם ולצנינים בצדיכם וצררו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים בה. והיה כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם.

יכול להחזיק התורה ביד הרשעים המבטלים אותה הרי זו ארור.

ועל פי דברים אלו יש לבאר ענין הקמת אבנים אלו בהר עיבל, במעמד בהר עיבל שם נאמרו פסוקים אלו, והוא בא לרמוז שצריכים להשפיע גם על אלו מבני ישראל שהם בדרגה של דומם, דבכלל ישראל יש כמה מדריגות בענין עבודת ה', דומם צומח חי מדבר, צריכים להקים ולהחזיק התורה באופן שגם אלו שהם בכחינת דומם יתחזקו בלימוד התורה ושמירת המצוות, ולזה מרמו שימת אבנים אלו בהר עיבל.

יעזור השי"ת שנזכה להתגבר על יצרינו הרע, לעבוד את בוראנו כראוי וכיאות, ועל ידי זה נזכה לכתובה וחתימה טובה, ונזכה לראות בנחמת ציון ובנין ירושלים בביאת גוא"צ בב"א.

מה שאמרו חז"ל (קידושין ל:): בראתי יצר הרע ובראתי תורה תכלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו.

עוד יש לבאר מה דכתיב והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושדת אותם בשיד. על פי דברי הרמב"ן על הפסוק (שם כו) ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם וגו', ומביא שם מהירושלמי בסוטה (פ"ה ה"ד) ראיתי אשר לא יקים, וכי יש תורה נופלת, אמר רבי אסי בשם רבי תנחום בר חייא, למד ולימד ושמר ועשה והיה סיפק בידו להחזיק ולא החזיק הרי זה בכלל ארור, ידרשו בהקמה הזאת בית המלך והנשיאות שבידם להקים את התורה ביד המבטלים אותה, ואפילו היה הוא צדיק גמור במעשיו והיה

רעוא דרעיון

באור החיים הק' בפרשתן כתב על מה שנאמר וענית ואמרת וגו'. פירוש לפי שכל אשר יעשה האדם מהטובות בעולם הזה, אין די לרצות מלך עליון, צא ולמד ממה שאמרו רבותינו ז"ל (ערוכין ז:). אם יבא במשפט

וענית ואמרת לפני יהוה אלהיך ארמי אבד אבי וגו'. וירעו אתנו המצרים ויעננו ויתנו עלינו עבודה קשה וגו'. ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו וגו'. ויוצאנו ה' ממצרים ביד חזקה וגו' (דברים כו ה-ח).

קשה, כל אלה הדברים יאמר עבד ישראל לפני הבורא להתנצל על מנחה קטנה.

ואומרו ונצעק אל ה' כאן רמו שצריך האדם להתפלל לה' בכל יום שיצילהו מיצר הרע, והוא אומרו ונצעק אל ה' וגו'.

ואומרו ויוציאנו ה' ממצרים. זו הצלת יצר הרע וכוחותיו המצירים אותנו, כי הוא המציל מיצר הרע כאומרם ז"ל (קידושין ל:): שלולי שה' עוזר לאדם כנגד יצר הרע אין אדם שליט להנצל ממנו דכתיב צופה רשע זה יצר הרע לצדיק להמיתו ה' לא יעזבנו בידו.

גם אנו כשאנו מתקרבים לכלות השנה עלינו לעלות במחשבותינו על מיעוט מפעלינו וקוצר חסדינו וזעיר גמולותינו באופן שאין די בהם לרצות מלך עליון, ומוטל עלינו התנצלות על אשר לא עשינו רצונו יתברך כמצדד, ובכן אנו אומרים שקוצר עבודתינו נובע מהשאור שבעיסה שמעכב.

עוד יש לאלוק מילין לפרש הכוונה בפסוק ארמי אובד אבי, ובהקדם לזה שבימיו של הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע היה הגאון רבי עזריאל הנקרא

עם אברהם יצחק ויעקב אינן יכולין לעמוד לפניו, כי מה יצדק אנוש, וכתיב (איוב ד יז) אם מעושהו יטהר גבר, לזה אמרה תורה שיתן תשובה לה' והתנצלות על אשר לא עשה רצונו יתברך כמצדדך, והוא אומרו וענית ואמרת לפני ה'.

עוד כתב, ארמי אובד אבי, ארמי זה היצר הרע שהוא רמאי גדול כאומרו (בראשית ג א) והנחש היה ערום, שמרמה הבריות לאבדם, והוא אומרו אובד אבי פירוש אדם הראשון על דרך אומרו (ישעי' מג כז) אביך הראשון חטא, ואבדו וגרם מיתה לו ולדורות הבאים אחריו והשריש בכל הנפשות חלק הרע, והוא סוד ערלה הרבוקה באדם מבטן ומהריון. ואומרו וירעו אותנו המצרים וגו'. שיהצר הרע מגיע לאדם כמו ריע וידיד. ואומרו ויענונו, זה אפיסת כח הלוחם כנגד היצר הרע.

ואומרו ויתנו עלינו עבודה קשה, פירוש שלא נהג היצר בדרך זה בעתים מרוחקים אלא תמיד בכל שעה ובכל רגע מתגבר על האדם ולזו יקרא עבודה קשה, עוד נתכוון על פי דבריהם ז"ל (קידושין ל:): שאמרו בכל יום מתחדש היצר על האדם בתגבורת חדש, וכנגד זה אמר עבודה

הקב"ה מצרפה למעשה, לעומת זה אמרו (יומא פו:): בתשובה מאהבה ודונות נעשים לו כזכויות, וכן איפוא, איך יהיה הדין כשישראל חשב לעשות עבירה ולא עשאה, ואח"כ עשה תשובה מאהבה, מצד האחד מכיון שמחשבה רעה היתה אינה מצרפה למעשה, אך מאידך גיסא מכיון שעשה תשובה הרי יותר טוב שתחשב כמעשה שיתוסף לו זכות ודינה משום כן כמחשבה טובה, ולפי דבריו של הרבי מלובלין יתיישב לי, 'ואקח את אביכם' הרצון והמחשבה שלכם, 'מעבר' מעבירות שלכם, 'הנהר' שיאיר ויתהפכו לזכויות.

ולפי דברים אלו אפשר לומר כוונה ב'ארמי אובד אבי', כשאנו נמצאים בחודש אלול חודש הרחמים והרצון, שכל יהודי משתוקק לחזור בתשובה ולעשות רצון קונו, אנו מתנצלים להקב"ה ואומרים 'ארמי אובד אבי', שארמי, דהיינו הרמאי הגדול היצר הרע, 'אובד אבי', אבי היינו הרצון כדאמרן, היצר הרע מאבד ממנו גם את הרצון והשתוקקות שצריך להיות בימים אלו.

'די אייזערנע קאפ' הרב של העיר לובלין, והיה ממתנגדי דרך החסידות, פעם מסר איש אחד לפני הגאון דבר תורה של החוזה מלובלין על הפסוק (יהושע כד ג) ואקח את אביכם מעבר הנהר, שפירש ואקח את אביכם דהיינו שאקח את הרצון שלכם, מלשון לא אבה יבמי (דברים כה ז), 'מעבר' מעבירות, 'הנהר' שיאיר.

הגאון מילא פיו שחוק למשמע 'תורה' זו, והיהודי הק' כשהיה בא ללובלין לרבו החוזה, היה נכנס תמיד לר' עזריאל כדי לפלפל עמו בדברי תורה, והגאון היה מכבדו ומחבבו, כשבא פעם כדרכו סיפר לו הגאון את התורה ששמע בשם החוזה, ותמה תמיהה גדולה על היהודי הק' שהוא גדול בתורה למה הוא נוסע לרבי כזה.

כשמע היהודי הק' את דברי הגאון השיב בהתלהבות, כך אמר הרבי הרי דבר גדול אמר ושאלה אחת שאני מסתפק בה זה זמן רב מתורץ לי עכשיו, וזה שאלתי הלא אמרו חז"ל (קידושין מ.) מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ומחשבה רע אין

אלוקיך. יבואר על פי מאמר חכמינו ז"ל (הגיגה טו:) בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב שובו בניו שובכים, ובאמת כל איש ישראל זוכה לפי מדרגתו לשמוע זה הקול וכמאמר רבותינו ז"ל אף על גב דאיהו לא חזי מזלייהו חזי. ומזה הקול בא התעוררת תשובה לכל איש ישראל בכל יום.

ולפי דברי האור החיים הק' יש לומר הכוונה בדברי הקדושת לוי, והיה אם שמוע, דהיינו על ידי עסק התורה, תזכה שתשמע לקול ה' אלוקיך, היינו הקול מלמעלה המשמיע בכל יום, היינו הבת הקול כנ"ל המשמיע בכל יום לשוב בתשובה.

יעזור השי"ת שנזכה להתגבר על יצרינו הרע, ושנזכה להתעורר בתשובה שלימה, לכתיבה וחתימה טובה, עדי נזכה לנחמת ציון ובנין ירושלים בביאת גוא"צ בב"א.

והיה אם שמוע בקול ה' אלוקיך לשמור ולעשות את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום ונתנך ה' אלוקיך עליון על כל גויי ארץ (דברים כה א).

באור החיים הק' כתב, והיה אם שמוע וגו'. צריך לדעת מקום גזירת הכתוב, אם הוא מאמר ונתנך וגו' היה לו לומר יתנך ה', כי מאומרו ונתנך עם ו' המוסף, משמע שמוסף על הקודם, ואולי שגזירת הכתוב הוא תשמע בקול ה', והכוונה בזה כי על ידי עסק התורה יעלה במעלות לזכות שה' ידבר בו, והוא אומרו תשמע בקול ה' אלוקיך, עוד ימשך לך מהשמיעה לשמור ולעשות שהתורה מצלת מן החטא הרמוז בשמירה, גם תלמוד תורה גדול כוחו שמביא לידי מעשה, והוא אומרו ולעשות, ועוד לך ונתנך ה' עליון וגו'.

והנה בספה"ק קדושת לוי כתב והיה אם שמוע תשמע בקול ה'

